

Protocol Dyslexie CSG Dingstede

**Instemming GMR: 14 april 2025
Herziening datum: 2027-2028**

In dit protocol wordt beschreven hoe er binnen CSG Dingstede wordt omgegaan met leerlingen die (mogelijk) dyslexie hebben. Er staat beschreven welke procedures er gevolgd worden voor een dyslexieonderzoek en welke faciliteiten en ondersteuning leerlingen met dyslexie vanuit school kunnen verwachten. Ook wordt beschreven wat CSG Dingstede van leerling en ouders verwacht in de begeleiding van dyslexie.

Bij het opstellen van ons dyslexieprotocol is als leidraad veelvuldig gebruik gemaakt van het "Masterplan Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs" (Henneman, Bekerbrede, Cox, & Krosse, 2016).

1. Doel en uitgangspunten van het dyslexiebeleid op CSG Dingstede

Op Dingstede houden we actief rekening met verschillen tussen leerlingen. We gaan uit van de mogelijkheden van de leerling en niet van hun beperking.

De doelen van ons dyslexiebeleid zijn:

- dyslectische leerlingen kunnen een opleiding volgen waartoe ze o.b.v. hun cognitieve capaciteiten in staat zijn;
- dyslectische leerlingen kunnen omgaan met hun dyslexie;
- dyslectische leerlingen vergroten hun functionele lees- en schrijfvaardigheden, zo nodig met hulpmiddelen.

De uitgangspunten van ons dyslexiebeleid zijn:

- de leerling staat centraal;
- het bevorderen van zelfstandigheid van de leerling;
- een geïntegreerde aanpak waarin afstemming en/of samenwerking plaatsvindt met leerling, docenten, ouders, dyslexiecoaches en school;
- een leerling kan indien nodig ondersteuning krijgen gedurende de schoolloopbaan;
- de aangeboden ondersteuning gaat uit van wat werkt bij de leerling en wat een zo groot mogelijk effect heeft.

2. Wat is dyslexie?

Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking. (Stichting Dyslexie Nederland, 2016).

Van alle leerlingen heeft zo'n 15% last van problemen met lezen en/of spellen. Bij ongeveer 5% is er sprake van dyslexie. De SDN (Stichting Dyslexie Nederland) noemt twee criteria waaraan voldaan moet worden, dan pas mag er gesproken worden over dyslexie:

1. Criterium van de achterstand: De beheersing van het lees- en/of spellingniveau (accuratesse en/of vlotheid) ligt significant onder het niveau dat vereist is in de (onderwijs)situatie waarin de leerling de lees- en spellingvaardigheid functioneel moet toepassen. (Hierbij dient rekening gehouden te worden met de eisen die de leeromgeving stelt: Wat zijn de prestaties van een vergelijkbare groep leerlingen en wat zijn de eisen van de leeromgeving?)

2. Criterium van didactische resistentie: Ondanks adequate remediërende instructie en begeleiding in het verleden (primair onderwijs) of gedurende een periode in het voortgezet onderwijs, blijven de problemen in het aanleren en toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau bestaan.

Kenmerken van dyslexie

Leerlingen met dyslexie hebben over het algemeen in meer of mindere mate last van de volgende kenmerken:

Lezen:

- Traag en niet accuraat lezen, ook bekende woorden worden niet altijd vlot en goed gelezen;
- Het weglaten en/of toevoegen van woorden;
- Soms te weinig aandacht voor tekstbegrip, omdat het technisch lezen te veel aandacht vraagt.

Spellen:

- Veel spelfouten;
- Bij onbekende spelling onvoldoende kunnen terugvallen op een adequate strategie;
- Weinig inzicht in woordopbouw.

Leren/algemeen:

- Problemen met het leren en lezen van losse woorden;
- Woordvindproblemen;
- Door te weinig lezen blijft de woordenschat soms beperkt;
- Moeite met meerkeuzetoetsen, waarbij kleine verschillen in antwoorden vaak cruciaal zijn;
- Moeite met aantekeningen maken tijdens het luisteren of tekst overnemen van het bord.

Spreken/luisteren:

- Moeite met onthouden van uitspraak/klanken;
- Moeite met het verstaan van snelle spraak;

Taal en werkhouding:

- Moeite met plannen en vasthouden van volgorde van denkstappen;
- Onvoldoende werkverzorging;
- Inadequate leerstijlen.

Secundaire gevolgen:

- Faalangst en spanningen;
- Verlies van zelfvertrouwen / zelfwaardering / motivatie;
- Stemningsproblemen;
- Minder kansen op realisatie van eigen mogelijkheden;
- Moeilijk leesbaar, slordig handschrift.

Bron: Henneman 'Protocol dyslexie voortgezet onderwijs'

3. Aanmelding nieuwe leerling met dyslexie

Bij de aanmelding van een leerling op CSG Dingstede kan aangegeven worden of er bij een leerling sprake is van dyslexie. Als dat zo is, dan is het van belang dat de officiële dyslexieverklaring en het bijbehorende rapport door de ouders aangeleverd wordt op CSG Dingstede. Deze verklaring moet zijn afgegeven door een BIG-geregistreerd psycholoog/orthopedagoog.

Voor aanvang van het nieuwe schooljaar worden alle leerlingen met dyslexie en hun ouders uitgenodigd op school. Doel van deze bijeenkomst is om kennis te maken met elkaar. Korte lijntjes tussen leerling, ouders en dyslexiecoach is erg belangrijk, tijdens deze bijeenkomst zetten we die eerste stap. Tijdens deze bijeenkomst leggen we uit hoe we op Dingstede met dyslexie omgaan en vragen we hoe het op de basisschool ging. De overstap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs zal zo ook wat dyslexie betreft zo soepel mogelijk verlopen. Tijdens dit moment is er ook ruimte voor vragen en opmerkingen.

Daarnaast worden voor het nieuwe schooljaar alle ouders van leerlingen met een dyslexieverklaring middels een algemene brief geïnformeerd.

Wanneer er bij een leerling sprake is van dyslexie, wordt dit vermeld onder kenmerken in Magister (Magister is het digitale systeem van school waarin alle bijzonderheden worden geregistreerd). Zo kan elke docent zien bij welke leerling dyslexie is vastgesteld. Tevens wordt er aan het begin van het jaar een overzichtslijst aan de docenten uitgedeeld, zodat zij weten welke leerlingen dyslexie hebben in hun klassen en van welke faciliteiten gebruik gemaakt wordt.

4. Screening en testen op dyslexie bij een leerling van CSG Dingstede

In veel gevallen wordt dyslexie bij leerlingen vastgesteld in het primair onderwijs. Ook komt het voor dat er leerlingen worden aangemeld op CSG Dingstede waarbij dyslexie nog niet is vastgesteld, maar er wel vermoedens zijn van dyslexie. Om problemen op lees- en spellinggebied vroegtijdig te kunnen signaleren gebruikt CSG Dingstede in eerste instantie de gegevens van de aanmelding van de leerling. Dit zijn het onderwijskundig rapport van de basisschool, het aanmeldingsformulier en de informatie uit de warme overdracht met de leerkracht van groep 8. Op het aanmeldingsformulier kan aangegeven worden of er sprake is van minimaal zes maanden achterstand op het gebied van

spelling of op het gebied van technisch lezen. Daarnaast worden observaties van docenten en mentor meegenomen. Alle ouders van de brugklasleerlingen ontvangen voor de herfstvakantie een mail waarin de vraag gesteld wordt of er vermoedens zijn van dyslexie en of hun kind op de basisschool extra hulp op het gebied van technisch lezen en/of spelling heeft gehad.

Leerlingen uit leerjaar 1

In oktober maken de leerlingen bij wie er een vermoeden van dyslexie is een dictee en een stilleestoets, waarmee hun spelling- en stilleesniveau in kaart gebracht worden. Wanneer uit deze twee toetsen blijkt dat er sprake is van een achterstand op één of beide gebieden, kunnen de volgende besluiten genomen worden:

1. De leerling krijgt spellingbegeleiding om het spellingniveau te verbeteren.
2. De leerling krijgt leesbegeleiding om het leesniveau te verbeteren.
3. Of een combinatie van 1 en 2.

Met deze begeleidingsvormen omvatten we zorgniveau 2 t/m 4

4a. Zorgniveaus

Zorgniveau	Stap
Niveau 1: Goed lees- en spellingonderwijs in klassenverband	1. Kwaliteit instructiegedrag en klassenmanagement 2. Juist gebruik van effectieve methodes
Niveau 2: Extra zorg in de groepssituatie door de leerkracht (zwakste 25% van de leerlingen)	3. Vaststellen van potentiële uitvallers en voldoende differentiatie in de klas
Niveau 3: Specifieke interventies uitgevoerd en/of ondersteund door de zorgspecialist in de school (zwakste 10% van de leerlingen)	4. Vaststellen leerlingen met ernstige lees- /spellingproblemen en instructie individueel of in kleine groepjes 5. Vaststellen van achterstand en hardnekkigheid: vermoeden van dyslexie
Diagnostiek en behandeling in het zorginstituut (zwakste 4% van de leerlingen)	6. Vaststellen van dyslexie (psychodiagnostisch onderzoek) 7. Gespecialiseerde dyslexiebehandeling

Bron: Continuüm van Zorg (2005) – Chris Struiksma (PO)

4b. Leesbegeleiding

De leesbegeleiding vindt vooral thuis plaats. De leerling leest elke dag een kwartier waarvan twee keer per week hardop onder begeleiding van ouders gedurende drie á vier maanden. Daarnaast vindt er één keer per week op school begeleiding plaats waarin ook aanvullende tests worden afgenomen.

Rol van de ouders bij lezen

Hulp van de ouders is belangrijk. Ouders kunnen een actieve rol hebben bij het verbeteren van de leesontwikkeling van hun kind. Het gaat daarbij om de regelmaat van de inzet. Twee keer per week een kwartier de volle aandacht is

effectiever dan één keer per week een uur. De begeleiding op school en thuis moet in elkaars verlengde liggen. Voorwaarde is dat het leesplezier van het kind voorop blijft staan. In het aangeboden materiaal krijgen ouders tips over keuze van leesmateriaal, samen lezen, verbeteren van fouten enz.

4c. Spellingbegeleiding

De spelling wordt geoefend met behulp van een computerprogramma. Er wordt wekelijks geoefend met dit programma. Er zijn twee oefenperiodes van gemiddeld 8 weken die worden afgesloten met een dictee. Van deze uitslag worden ouders/verzorgers op de hoogte gebracht. De spellingbegeleiding komt wekelijks in het rooster van de leerling te staan. In dit uur gaan de leerlingen met het programma aan de slag, ook is er dan ruimte voor extra begeleiding en het stellen van vragen.

Rol van de ouders bij spelling

Het thuis oefenen vindt plaats ter ondersteuning van het oefenen op school.

4d. Onderzoek dyslexie

Na afloop van 3 à 4 maanden begeleiding worden er opnieuw testen afgenomen. Wanneer daar uit blijkt dat het probleem hardnekkig is en er onvoldoende rendement behaald is uit de begeleiding, dan worden de gegevens besproken met de orthopedagoog. Hierin worden ook eventuele hulpplannen van de basisschool meegenomen. De orthopedagoog kan nader onderzoek naar dyslexie adviseren. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd door een externe orthopedagoog waar CSG Dingstede mee samenwerkt. Omdat het een externe orthopedagoog is, zijn hier kosten voor ouders aan verbonden. Uiteraard kunnen ouders dit dyslexieonderzoek ook op eigen initiatief buiten school laten afnemen.

Wanneer blijkt dat er mogelijk sprake is van dyslexie, krijgen ouders van leerlingen uit de onderbouw, een brief thuisgestuurd, waarin om toestemming voor een uitgebreid dyslexieonderzoek met de bijbehorende kosten wordt gevraagd. Zodra ouders daarmee akkoord gaan en dit via de e-mail bevestigen, krijgt de leerling een tijdelijke dyslexiepas. Het traject vanaf het moment van screening tot het eventueel officieel krijgen van een diagnose dyslexie neemt ongeveer een jaar in beslag.

Leerlingen uit klassen anders dan leerjaar 1

Soms blijkt pas in hogere klassen dat een leerling veel moeite heeft met de moderne vreemde talen. Indien nodig zal de dyslexiecoach het proces van screening in gang zetten. De screening wordt 2x per jaar afgenomen en niet bij leerlingen in het (voor)examenjaar. Een eventueel begeleidingstraject loopt gelijk aan dat van de brugklas.

5. Begeleiding aan dyslectische leerlingen

We maken onderscheid tussen twee soorten van begeleiding. De begeleiding die een leerling krijgt tijdens een dyslexiescreening, zie 4c en 4d. En begeleiding die een leerling krijgt waarbij al dyslexie is vastgesteld.

5a. Begeleidingsmogelijkheden voor leerlingen met dyslexie op school Leerjaar 1

Voorafgaand aan de start van het schooljaar worden ouders en leerlingen met dyslexie uitgenodigd voor een informatiemiddag over dyslexie in het voortgezet onderwijs en het dyslexiebeleid op CSG Dingstede.

Alle leerlingen die in de brugklas starten met een dyslexieverklaring krijgen een groepsgerichte training 'Dyslexie op Dingstede'. De doelstelling van deze training is om succesvol te leren omgaan met dyslexie in het voortgezet onderwijs.

Vanuit deze doelstelling kan, afhankelijk van de behoefte, gewerkt worden aan de volgende onderwerpen:

- Kennismaking;
- Magister: studiewijzer 'dyslexie' met handige informatie over dyslexie;
- Dyslexiepas: wat kan ik ermee, waar wil ik gebruik van maken (dispenseren, compenseren);
- Hulpmiddelen: uitproberen van nieuwe leerstrategieën;
- Word voor spellingscontrole of i.v.m. handschrift;
- Woordjes MVT leren via StudyGo, Quizlet, of Bloon;
- Studietoeken via digitale leermiddelen laten voorlezen;
- Studietoeken als gesproken boeken bestellen bij www.dedicon.nl voor Lexapp.
- Gesproken romans voor Ne, En, Fa en Du lenen via de Online bibliotheek of via Passend Lezen.nl
- Alinea als voorleeshulpmiddel: uitleggen en uitproberen;
- Alinea bij toetsen. Werkwijze op Dingstede;
- Alinea als hulpmiddel bij het studeren;
- Laptop lenen uit het OLC (Alinea of Word);
- Leesliniaal (verschillende kleuren) uitproberen;
- Aandacht voor: zelfvertrouwen, kwaliteiten, leren van elkaar en steun van elkaar, positief denken;
- Verplichtingen en verwachtingen voor leerling en school.

Centraal in deze bijeenkomsten staat:

- behoefte aan relatie, leerlingen willen ervaren dat ze erbij horen. In een veilig leerklimaat mogen leerlingen fouten maken en laten leerlingen en docenten elkaar in hun waarde.
- behoefte aan competentie, behoefte aan succesvolle ervaringen.
- behoefte aan autonomie, dit verwijst naar zelfstandigheid, naar het gevoel mee te tellen en onafhankelijk te zijn van anderen.

Na de eerste groepstraining (van september tot november) is het mogelijk om nog een periode begeleiding (individueel of kleine groep) in te zetten. Dit is altijd in overleg met, leerling, vakdocenten, ouders en coach. Tijdens de begeleiding kan er onder andere aandacht besteed worden aan:

- spelling
- begrijpend lezen
- woordjes leren
- grammatica

- maken van een mindmap
- samenvattingen maken
- plannen/structuur
- de talen

De invulling van de begeleiding is afhankelijk van de hulpvraag van de leerling. Vanaf het begin van het schooljaar tot november wordt er gemiddeld 1 lesuur per week dyslexiebegeleiding gegeven. Leerlingen die deelnemen aan deze groep worden dan vrijgesteld van hun reguliere les. Soms is de bijeenkomst na de reguliere lestijd.

Na een periode van begeleiding evalueren de dyslexiecoaches met de leerling. Er wordt besproken of de begeleiding wordt voortgezet of kan worden afgerond. Dit hangt onder andere af van hoe de leerling er cijfermatig voor staat, wat de verwachtingen zijn van de dyslexiecoach en mentor en of de leerling het gevoel heeft voldoende handvatten tot zijn/haar beschikking te hebben om met succes verder te kunnen. Eventueel kunnen ook andere vormen van begeleiding of ondersteuning binnen school ingezet worden. Denk bijvoorbeeld aan huiswerkklas.

De begeleiding heeft in alle gevallen als doel de leerling zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren.

Klas 2 en hoger

De ouders krijgen aan het begin van het schooljaar nogmaals uitleg over alle hulpmiddelen en faciliteiten. En hun jaarlijkse dyslexiepas wordt gemaakt. Daarna worden zij uitgenodigd voor een adviesgesprek.

Voor ouders wordt, indien nodig, een kortdurend traject opgestart waarin de leerling leert om zelfstandig met zijn problemen om te gaan. Na afloop vindt een evaluatie plaats en bepalen we gezamenlijk of een passend vervolg nodig is.

6. Dispenseren en compenseren

Wanneer een leerling een diagnose dyslexie krijgt, heeft de leerling recht op een aantal faciliteiten. Deze faciliteiten zijn samengevoegd in een zogenaamd 'dyslexiepas'. Op dit overzicht kunnen de volgende faciliteiten worden aangekruist:

- *Extra tijd, bij toetsen en examens (20%)*
Dyslectische leerlingen hebben recht op 20% extra tijd voor toetsen. *Bij toetsen van 50 minuten 15 minuten extra tijd. Bij toetsen van 80 of 100 minuten 20 minuten extra tijd. Wanneer extra tijd geven bij een toets niet mogelijk is, dan maakt de leerling de toets/overhoring gedeeltelijk.*
- *Teksten met minimaal lettergrootte 12*
Vanaf 2013 is Arial puntgrootte 12 de nieuwe standaardletter voor het eindexamen. Uitgangspunt is dat dit groot genoeg is voor leerlingen met een leesbeperking. De school hoeft en mag de tekst vanaf dan niet meer zelf vergroten.

Om leerlingen hier aan te laten wennen worden er bij reguliere toetsen en overhoringen geen vergrote teksten aangeboden, maar wordt gebruik gemaakt van Arial puntgrootte 12, anderhalve regelafstand. Is dit lettertype nog te klein dan kan via Alinea de toets digitaal worden vergroot. (In klas 1 mag de vergroting nog wel als die op de basisschool ook gebruikt werd.)

- *Alleen de regelfouten worden als fout geteld; inprent/luisterfouten niet (dit geldt voor de onderbouw)*

Spelfouten niet of anders meerekenen in de beoordeling. Als een woord fonetisch correct wordt geschreven, wordt dit goed gerekend. Dit geldt niet wanneer een woord door een (fonetisch) verkeerde spelling en/of letter verdraaiingen een andere betekenis krijgt. Dit geldt ook niet als de spelling behoort tot de leerstof.

- *Spellingsfouten worden niet fout gerekend als de juiste betekenis uit het woord is op te maken (dit geldt voor de onderbouw)*

De dyslectische leerling mag wel gebruikmaken van een tekstverwerker met spellingcontrole bij het vak Nederlands wanneer spelling onderdeel is van de toetsstof.

- *Spellingsfouten in de bovenbouw*

Wat betreft de toetsen in het jaarprogramma. Binnen de vaksectie zijn afspraken gemaakt over de beoordeling van de spelfouten. Deze informatie staat in het jaarprogramma bij het desbetreffende vak. Tijdens het centraal examen gelden voor alle kandidaten, dus ook de kandidaten met dyslexie, dezelfde regels voor de beoordeling van spelfouten. Bij het schoolexamen bepaalt de school zelf in welke mate spelling meeweegt bij de correctie. Ook hierbij gelden de correctievoorschriften voor alle leerlingen.

- *Bij de vreemde talen mag mondeling getoetst worden (alleen in onderbouw!)*

Indien nodig en na overleg met de dyslexiecoach: wanneer blijkt dat de leerling met dyslexie bij schriftelijke toetsen niet in staat is (ondanks goed leren en de inzet van hulpmiddelen) om overeenkomstig met hun niveau te presteren, dan kan er gekozen worden voor een mondelinge toets. De leerling maakt hiervoor een afspraak met de docent.

- *Voorleesbeurten niet of alleen na voorbereiding*

Wanneer dit in de pas is aangekruist dan hoeft de leerling niet onverwachts hardop voor te lezen in de klas. De docent maakt met de leerling een afspraak voor een leesbeurt, zodat hij/zij zich kan voorbereiden.

- *Aantekening van medeleerlingen kopiëren*

Wanneer er aantekeningen op het bord gemaakt worden, kan de dyslectische leerling vooral de uitleg volgen en de aantekeningen van een medeleerling kopiëren of een foto maken.

- *Toetsing met Alinea*
Alinea kan digitale teksten voorlezen, zowel PDF, Word als overige bestanden. Alinea zet geautomatiseerd tekst van papier om in digitale tekst. Voorlezen kan in verschillende talen en het programma heeft een gesproken spellingcontrole. De voorleessnelheid kan bepaald worden, net als de achtergrondkleur, lettergrootte en kleur. Daarnaast heeft het een sprekende rekenmachine, een beeldwoordenboek en een synoniemenwoordenboek. Docenten zorgen dat de toets digitaal beschikbaar is. Leerlingen verzoeken de docent om de toets in Alinea aangeleverd te krijgen en regelen zelf een toetslaptop.
 - *Gebruik van een laptop bij toetsen i.v.m. handschrift*
Wanneer blijkt dat de leerling vanwege het slecht leesbare handschrift de toetsen minder goed maakt, dan kan overwogen worden om toetsen op een laptop te maken. De leerling maakt de toets op een usb-stick op een laptop die in het OLC gereserveerd kan worden en geeft die na afloop aan de vakdocent.
 - *Gesproken studieboeken in LEX app of Alinea (via Dedicon)*
Wanneer teksten voorgelezen worden, kunnen leerlingen al luisterend hun aandacht direct richten op de inhoud van de tekst. Aandacht die zij, wanneer zij zelf lezen, moeten verdelen tussen de techniek van het lezen (het decoderen) en de inhoud. Daarnaast hoort de leerling bij de moderne vreemde talen steeds de juiste uitspraak van de woorden.
- Lex app* leest Daisy boeken: dit is een ingesproken versie van het reguliere studieboek. De leerling/ouders kunnen gesproken boeken aanvragen bij de dyslexiecoach. Deze worden vervolgens door ouders besteld bij Dedicon. De kosten zijn voor rekening van school. Gesproken boeken worden als stream voor de LEX App besteld. De leerling kan in de les en thuis werken met de LEX App ter ondersteuning van het lezen. De leerling dient wel in bezit te zijn van de gewone boeken en mee te lezen in zijn boek ter bevordering van de leesvaardigheid.
- Alinea* leest PDF boeken. De leerling en ouders kunnen bij de dyslexiecoach een aanvraag doen voor PDF studieboeken. Deze worden besteld door ouders via Dedicon. De kosten zijn voor rekening van school. De leerling kan deze boeken gebruiken in Alinea om de tekst voor te laten lezen en er in te werken.
- *Gesproken boeken via Online bibliotheek of Passend Lezen*
Wanneer leesboek (romans, lezen voor de lijst) voorgelezen worden, kunnen leerlingen al luisterend hun aandacht direct richten op de inhoud van de tekst. Aandacht die zij, wanneer zij zelf lezen, moeten verdelen tussen de techniek van het lezen (het decoderen) en de inhoud. Leerlingen kunnen dit zelf bij Online bibliotheek of Passend Lezen bestellen (gratis).

- *Leesliniaal*

Een gekleurde doorzichtige liniaal zorgt voor een rustiger tekstbeeld bij sommige leerlingen. Exemplaren om uit te proberen zijn op school aanwezig.

Sommige schoolboeken zijn geschikt voor Alinea en/of Lexapp. Als boeken niet geschikt zijn voor Alinea en/of Lexapp mogen ouders de boeken inscannen of voorlezen.

Niet alle leerlingen hebben altijd dezelfde faciliteiten nodig. Er wordt samen met de leerling gekeken wat de leerling nodig heeft om zich goed te kunnen redden bij alle vakken. Een leerling die onvoldoende staat, kan ook verplicht worden een hulpmiddel enige tijd uit te proberen (om te onderzoeken of de belemmering van dyslexie zo verminderd wordt).

Op de pas vermelde maatregelen zijn geen rechten, maar iedereen zal zijn best ervoor doen. Van de leerlingen wordt een positieve en actieve houding verwacht. Als de leerling zich niet aan gemaakte afspraken en/of regels houdt, of bij misbruik, vervallen alle rechten en hulpmiddelen.

Moderne Vreemde Taal dispensatie

In bijzondere gevallen kan in de onderbouw van de mavo een ontheffing voor Frans of Duits worden verleend. Voor het verlenen van een ontheffing gelden de volgende criteria.

- Er moet vastgesteld zijn dat de leerling over voldoende capaciteiten beschikt om het onderwijs niveau goed te doorlopen binnen de richting waarin hij of zij geplaatst is.
- De uitval doet zich met name in de moderne vreemde talen voor.
- De leerling heeft zich volgens de lesgevende docent en coach zichtbaar ingespannen om aan het vereiste niveau te voldoen.
- Vanuit het thuisfront is voldoende ondersteuning geboden zonder dat de gewenste resultaten geboekt zijn.
- De leerling is niet voornemens om in het beoogde vak examen te doen.
- De leerling heeft via de mentor of vakdocent en dyslexiecoach een hulptraject afgelegd, waarbij verschillende werkvormen aan de orde zijn geweest.
- De belemmering wordt zodanig ervaren dat de motivatie en emotionele ontwikkeling in gevaar dreigt te komen. De tijd die de leerling aan het huiswerk voor dat vak besteedt, gaat ten koste van de resultaten van andere vakken.

Wanneer wordt besloten tot vrijstelling wordt de beschikbare tijd besteed door aan een ander vak/taal te werken. Wat de leerling doet voor het andere vak is i.o.m. docenten en wordt vastgelegd.

In de onderbouw van de havo/vwo worden in principe geen ontheffingen verleend. Wel kunnen er aanpassingen in de lesstof plaatsvinden. Voorbeelden zijn: het mondeling afnemen van toetsen of vanuit de moderne vreemde taal in

het Nederlands toetsen. In bijzondere gevallen kan de school in de eerste drie leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor moderne vreemde talen. Er moet wel rekening gehouden worden met de mogelijke profielkeuze van de leerlingen i.v.m. hun doorstroommogelijkheden. Voor deze aanpassingen en vrijstelling gelden dezelfde criteria als MAVO.

In de bovenbouw mavo/havo wordt geen vrijstelling voor een moderne vreemde taal verleend. Bij de vakkenpakketkeuze dient namelijk met dit probleem rekening te zijn gehouden.

Bij vwo is een tweede moderne vreemde taal verplicht. Als de tweede vreemde taal een belemmering is voor het halen van het vwo-diploma, kan er eventueel besloten worden de tweede taal te vervangen door een ander vak. De mogelijke vrijstellingen voor de bovenbouw van het vwo zijn vastgelegd in het Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26e.

7. Eindexamens

Als leerlingen in aanmerking willen komen voor faciliteiten op het eindexamen moeten zij in bezit zijn van een officiële dyslexieverklaring en zij moeten in hun schoolloopbaan met de betreffende faciliteit gewerkt hebben.

De faciliteiten zijn:

- Verlenging van de examentijd;
- Gebruik maken auditieve ondersteuning door Alinea ;
- Gebruik maken van spellingscontrole in Word voor het examen Nederlands*,
- Gebruik maken van Word voor handschrift.

*De exameneisen zijn voor alle leerlingen hetzelfde. Dit geldt ook voor het correctievoorschrift voor spelling en zinsbouw. Bij het schoolexamen bepaalt de school zelf in welke mate spelling meeweegt bij de correctie. De school mag daarbij geen uitzondering maken voor dyslectische leerlingen: de correctievoorschriften gelden voor alle leerlingen. Spelling wordt bij de centrale examens streng beoordeeld. Maakt een leerling twee keer dezelfde fout, dan wordt deze twee keer fout gerekend. Toch weegt spelling nooit zwaarder dan ongeveer een tiende van het totaal aantal te behalen punten voor het examen. Leerlingen hebben daarvoor compensatiemogelijkheid met tekstbegrip en andere essentiële taalvaardigheden.

De dyslectische leerling mag wel gebruikmaken van een tekstverwerker met spellingcontrole.

De examenkandidaat overlegt met de dyslexiecoach over hulpmiddelen voor het examen. Voor 1 oktober moet bekend zijn waarvan hij/zij gebruik wil maken. De directeur beslist uiteindelijk of een verzoek gehonoreerd wordt. Gaat de school akkoord dan wordt de inspectie geïnformeerd.

8. Verplichtingen/verwachtingen

Verantwoordelijkheden leerlingen

Als een leerling hinder ondervindt van zijn/haar dyslexie, dan neemt deze contact op met de dyslexiecoaches. Wanneer een leerling ondersteuningslessen en/of oefenstof krijgt van de dyslexiecoach, is hij/zij verplicht deze lessen te volgen en de opgegeven oefenstof te behandelen.

Verantwoordelijkheden ouders

Het is belangrijk dat ouders weten waar zij aan toe zijn wat betreft de ondersteuning voor hun kind. Dyslexiecoaching op het voortgezet onderwijs is anders georganiseerd dan op de basisschool en ook inhoudelijk heeft deze begeleiding op het voortgezet onderwijs andere speerpunten. Ouders mogen de school aanspreken op gemaakte afspraken. Ouders kunnen hun kind ondersteunen door bijvoorbeeld te stimuleren, de hulpvraag helder te krijgen, te oefenen en mee te denken in gebruik van hulpmiddelen. De dyslexiecoach zal de ouders informeren over de begeleiding.

Bij vragen, opmerkingen of problemen wordt van ouders verwacht dat ze ruim op tijd, maar in ieder geval voor de meivakantie contact opnemen via dyslexie@dingstede.nl

Verantwoordelijkheid vakdocent

Van de vakdocent wordt verwacht dat hij/zij bij problemen die specifiek worden veroorzaakt door dyslexie zo spoedig mogelijk contact opneemt met de dyslexiecoaches.

Verantwoordelijkheden dyslexiecoach

De mentor is een belangrijke spil in de begeleiding van de leerlingen en de communicatie daarover. Indien een leerling of ouder vragen hebben die specifiek gericht zijn op dyslexie kan er door leerling of ouders rechtstreeks contact met de dyslexiecoach opgenomen worden. De dyslexiecoach zorgt dat leerling, ouders, coach en vakdocenten op de hoogte zijn.

Communicatie

Op Magister van de leerlingen staat een studiewijzer 'dyslexie-dyscalculie info voor leerling' met allerlei tips en afspraken. Mailtjes voor leerlingen van de dyslexiecoaches komen via Magister.

Mailadres dyslexiecoaches: dyslexie@dingstede.nl